

Annina omluva

Marilla ten večer Matoušovi nic neřekla. Pověděla mu všechno až ráno, když Anna ještě vzdorovala a bylo nutné nějak vysvětlit její nepřítomnost u snídaně. Marilla Matoušovi všechno dopodrobna vyličila a dala si záležet na tom, aby patřičně zdůraznila nehoráznost Annina chování.

„To je dobře, že Ráchel Lyndeovou konečně někdo odkázal do patřičných mezí. Je to stará vlezlá drbna,“ poznamenal Matouš povzbudivě.

„Cuthberte, já se tedy nestačím divit! Víš, že se Anna zachovala hanebně, a přesto se jí zastáváš! Teď mi snad ještě řekneš, že bych ji neměla potrestat vůbec.“

„Mmno – to ne – to zas ne,“ odpověděl Matouš nejistě. „Potrestat bys ji snad trochu měla. Ale nebuď na ni zase moc přísná, Marillo. Nezapomeň, že ji nikdy nikdo neučil, jak se má chovat. Dáš – dáš jí přece něco k jídlu, ne?“

„Už jsi viděl, že bych někdy někoho nutila ke slušnému chování tím, že ho nechám o hladu?“ rozhorlila se Marilla. „Jídlo bude dostávat pravidelně a já jí ho sama donesu. Ale zůstane tam nahoře, dokud se nerozhodne, že paní Lyndeovou odprosí. A na tom trvám, Matouši.“

U snídaně, oběda a večeře panovalo nezvyklé ticho – Anna byla stále neoblomná. Po každém jídle odnesla Marilla nahoru plný talíř a po chvíli jej zase přinesla zpátky téměř nedotčený. Matouš se na to díval s obavami. Copak Anna vůbec nic nesnědla?

Když Marilla odešla ten večer přivést krávy z pastvy, vklouzl Matouš, který postával kolem stodol, kradmo do domu jako zloděj

a propízl se po schodech nahoru. Obvykle pobýval v kuchyni nebo v malé ložnici, kde spal. Čas od času vkročil nejistě do obývacího pokoje – to jen když přišel pastor na čaj. Ale do horního patra svého vlastního domu se nepodíval od onoho jara, kdy pomáhal Marille tapetovat hostinský pokoj, a to už byly čtyři roky.

Neslyšně přešel chodbu a chvíli přešlapoval přede dveřmi podkrovního pokoje, než si dodal odvahy, zaklepal, otevřel dveře a nahlédl dovnitř.

Anna seděla na žluté židli u okna a smutně se dívala do zahrady. Vypadala sklíčeně a nešťastně, až Matouše píchlo u srdce. Tiše zavřel dveře a po špičkách došel až k ní.

„Anno,“ zašeptal, jako by se bál, že ho někdo uslyší. „Jak se máš, Anno?“

Anna se smutně usmála.

„Docela dobře. Pořád si něco představuju, a tak ubíjím čas. Je mi tu trochu smutno, to se ví. Ale na to si snad zvyknu.“

Anna se opět usmála a hrdinsky si představila dlouhá léta vězení, která ji čekají.

Matouš si uvědomil, že musí rychle říct, co má na srdci, kdyby se náhodou Marilla vrátila dřív.

„Podívej, Anno, nemyslíš, že by bylo lepší už to mít za sebou?“ zašeptal. „Stejně to jednou musíš udělat, Marilla je strašně umíněná, víš – strašně umíněná. Tak to udělej, a budeš to mít za sebou.“

„Myslíte omluvit se paní Lyndeové?“

„Ano – omluvit se – to mám na mysli. Prostě to urovnat. To jsem chtěl říct.“

„No, snad bych to mohla udělat, abych vám vyhověla,“ pronesla Anna zamyšleně. „Ono mě to teď *opravdu* mrzí. Včera mě to ani trochu nemrzelo. Byla jsem vzteky bez sebe a vydrželo mi to až do rána. Třikrát jsem se v noci vzbudila rudá vzteky. Ale ráno mě to přešlo. Už jsem se nezlobila – a taky jsem byla úplně vyčerpaná. Tolik jsem se styděla. Ale neuměla jsem si představit, že bych šla za paní Lyndeovou a odprosila ji. Bylo by to tak ponižující. Tak jsem se rozhodla, že

radši zůstanu až do smrti tady nahoře, než abych to udělala. Ale pro vás bych to udělala – pro vás bych udělala úplně všechno – co byste ode mě chtěl.“

„Mmno, tohle bych opravdu rád. Dole je bez tebe strašně prázdné. Tak jdi a urovnej to – buď tak hodná.“

„Tak dobrá,“ řekla Anna odevzdaně. „Až přijde Marilla, řeknu jí, že mě to mrzí a že se chci omluvit.“

„Tak je to dobře – tak jsi hodná, Anno. Ale neříkej Marille, že jsme o tom spolu mluvili. Ona by si třeba myslela, že se jí pletu do výchovy, a já jsem slíbil, že to nebudu dělat.“

„Nedostane to ze mě ani párem volů,“ slíbila Anna slavnostně. „Stejně, jak by taky mohl pár volů vytáhnout z člověka jeho tajemství?“

Matouš však už byl pryč, vyděšený vlastním úspěchem. Utekl do nejzazšího kouta výběhu pro koně, aby Marilla nepojala podezření. Když se Marilla vracela domů, byla mile překvapena kajícím voláním, které se ozývalo přes zábradlí: „Marillo!“

„Ano?“ řekla a vešla do předsíně.

„Mrzí mě, že jsem se neovládla a zachovala se nezdvořile, a ráda bych to řekla paní Lyndeové.“

„Dobře.“ Marilla skrývala za svou strohostí a úsečností úlevu. Přemýšlela o tom, co bude propánákrále dělat, jestli Anna nedostane rozum. „Podojím a půjdeme.“

Když tedy Marilla podojila, odebraly se s Annou dolů úvozem. Marilla šla vzpřímeně s pocitem triumfu a Anna přihrbblá a skleslá. Nebyly však ještě ani v polovině cesty, když Annu náhle všechna sklíčenost opustila jako mávnutím kouzelného proutku. Zvedla hlavu, zlehka si vykračovala a s výrazem potlačovaného nadšení pozorovala západ slunce. Marilla tu změnu sledovala s nelibostí. Kde je její pokorná kajícínost, s níž se sluší ji přivést k paní Lyndeové?

„Na co myslíš, Anno?“ zeptala se zostra.

„Představuju si, co bych měla říct paní Lyndeové,“ odpověděla Anna zasněně.

To znělo uspokojivě – nebo by aspoň mělo. Marilla se však nemohla zbavit pocitu, že Annina představa omluvy někde pokulhává. Neměla by přece vypadat tak nadšeně a rozzářeně.

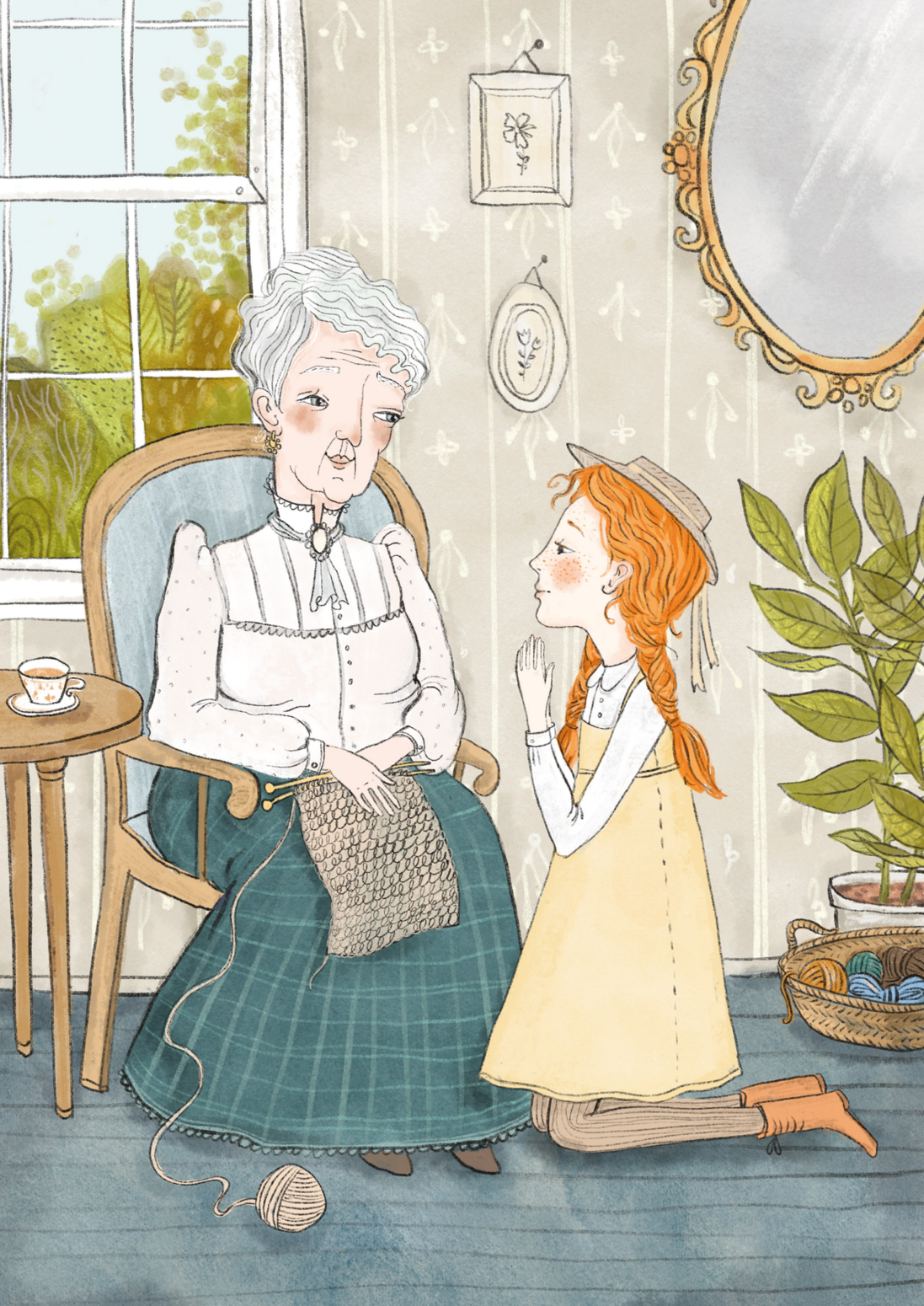
Ale přesně tak vypadala, až dokud nestanuly před paní Lyndeovou, která seděla u okna v kuchyni a pletla. Tehdy se povznesený výraz z Anniny tváře vytratil a usídlila se na ní pokorná kajícínost. Než si stačily vyměnit jediné slovo, padla Anna před udivenou paní Ráchel na kolena a prosebně zvedla ruce.

„Ach, paní Lyndeová, mě to tak strašlivě mrzí,“ řekla chvějícím se hlasem. „Je mi to tak líto, že to ani nedokážu vyjádřit slovy, ne, ani celý slovník by mi na to nestačil. Musíte si to jediné představit. Zachovala jsem se k vám hanebně – a uvrhla jsem hanbu i na své drahé přátele, Matouše a Marillu, kteří si mě nechali v Zeleném domě i přesto, že nejsem kluk. Jsem zlá a nevděčná holka a zasluhuji od počestných lidí potrestání a věčné zavržení. Bylo ode mne moc ošklivé, že jsem se neovládla a propadla vzteku, když jste mi řekla pravdu. Byla to pravda, každé vaše slovo. Mám zrzavé vlasy a jsem pihatá a hubená a ošklivá. Co jsem řekla já vám, byla taky pravda, ale neměla jsem to říkat. Ach, paní Lyndeová, prosím vás, moc vás prosím, odpusťte mi to. Když mi to neodpusťte, bude mě lítost hlodat až do smrti. Nechcete přece způsobit ubohé malé sirotě doživotní trápení, že ne, i když je to ošklivá a zlá holka? Ne, jistě nechcete. Prosím vás, odpusťte mi to, paní Lyndeová.“

Anna sepjala ruce, sklonila hlavu a čekala na rozhrěšení.

Nebylo pochyb o tom, že svá slova myslela upřímně – bylo to cítit z tónu jejího hlasu – poznala to jak Marilla, tak paní Lyndeová. Pouze Marilla si však s úžasem uvědomila, že se Anna ve svém pokolení vyžívá, že si ho vychutnává. Kde je ale ten spravedlivý trest, na němž si Marilla tak zakládala? Anna v něm našla v jistém smyslu zalíbení.

Chudák paní Lyndeová, neoplývající vnímavostí, to ale nezpozorovala. Viděla pouze, že se jí Anna upřímně omluvila, a z jejího laskavého, byť poněkud všetečného srdce tak vymizela veškerá zloba.

„No tak, vstaň, dítě,“ řekla přátelsky. „Samozřejmě že ti odpouštím. Snad jsem na tebe byla příliš tvrdá. Já jsem takový přímý člověk, co na srdci, to na jazyku. Nesmíš si to tak brát. To víš, vlasy máš opravdu zrzavé, ale já znala jednu dívku – vlastně jsem s ní chodila do školy – a ta měla zamlada zrovna tak zrzavé vlasy jako ty, ale když dospěla, ztmavly jí a byla z ní krásná hnědovláska. Vůbec bych se nedivila, kdyby ti ztmavly zrovna tak – ani trochu ne!“

„Paní Lyndeová!“ Anna dlouze vydechla a vstala. „Vy jste mi dala naději! Budu vám do smrti vděčná. Já bych podstoupila snad všechno na světě, kdybych věděla, že budu mít krásné kaštanové vlasy, až budu dospělá. Když má člověk krásné kaštanové vlasy, má to v životě lehčí, vidíte? A mohla bych teď jít do zahrady a sednout si na tu lavičku pod jabloní, než si s Marillou popovídáte? Je tam mnohem víc prostoru pro představivost.“

„Ale jistě, běž, dítě. A můžeš si natrhat narcisy, rostou tam v rohu, když budeš chtít.“

Když se za Annou zavřely dveře, paní Lyndeová vstala a zapálila lampu.

„Je to opravdu zvláštní stvoření. Sedněte si tamhle na tu židli, Marillo, ta je pohodlnější. Tuhle tady mám jen pro toho chlapce, co si najímáme na práci. No, je opravdu zvláštní, ale má v sobě něco podmanivého. Už se vám s Matoušem tolik nedivím, že jste si ji nechali – ani vás nelituju. Ono z ní nakonec může něco být. Samozřejmě má takový zvláštní způsob vyjadřování – trochu – no, trochu škrobený, ale z toho se snad dostane, když teď bude žít mezi slušnými lidmi. A je trochu prudká, ale jedno vám řeknu, Marillo, když je dítě prudké, že snadno vzplane a zase se uklidní, bývá vždycky přímé a nezábudné. Já bych záludné dítě nechtěla, chraň bůh. Celkem vzato se mi líbí, Marillo.“

Když Marilla vstala, že půjde domů, přišla Anna z voňavého soumraku v sadě s kyticí bílých narcisů v náručí.

„Že jsem se hezky omluvila?“ zeptala se pyšně, když se vracely cestou k Zelenému domu. „Říkala jsem si, že když už to musím udělat, tak to udělám pořádně.“

„Udělal jsi to pořádně, jen co je pravda,“ souhlasila Marilla. Chtělo se jí při té vzpomínce smát a zůstala nad tím celá užaslá. Měla také podivný pocit, že by měla Annu vyplísnit, že se omluvila až tak důkladně – jenže to je přece nesmysl! A tak nakonec udělala se svým svědomím kompromis a řekla přísně: „Doufám, že už se víckrát nebudeš muset takhle omlouvat, Anno. Že se budeš víc ovládat.“

„Ono by to nebylo tak těžké, kdyby si mě všichni nedobírali proto, jak vypadám,“ odpověděla Anna s povzdechem. „Já se kvůli jiným věcem nerozčiluju, ale z těch věčných posměšků kvůli mým vlasům už jsem tak unavená, že hned vyletím. Myslíte, že opravdu ztmavnou a budu mít krásné kaštanové vlasy, až vyrostu?“

„Neměla bys tolik myslet na svůj zevnějšek, Anno. Obávám se, že jsi marnivá.“

„Jak můžu být marnivá, když vím, že jsem ošklivá?“ protestovala Anna. „Mně se líbí hezké věci, takže přímo nenávidím, když se pak podívám do zrcadla a vidím tam něco ošklivého. Je mi to líto – stejně líto, jako když vidím cokoliv jiného ošklivého. Je mi prostě líto, že to není krásné.“

„Hezký je ten, kdo se hezky chová,“ kázala Marilla.

„To už jsem slyšela, ale pochybuju o tom,“ poznamenala Anna skepticky a přivoněla si k narcisům. „Ach, to jsou tak krásné květiny! To bylo od paní Lyndeové tak hezké, že mi je dala. Teď už proti ní vůbec nic nemám. Člověk má tak krásný pocit, když se omluví a je mu odpuštěno, vidíte? A dneska tak nádherně svítí hvězdy! Kdybyste mohla žít na hvězdě, kterou byste si vybrala? Mně se líbí tamhle ta velká zářivá, tamhle nad tím tmavým kopcem.“

„Anno, drž už jazyk za zuby,“ řekla Marilla, zjevně unavená úsilím sledovat zákruty Anniných myšlenkových pochodů.

Po zbytek cesty Anna mlčela. Na příjezdové cestě k domu je přivítal závan větru vonící mladým orosným kapradím. Zdáli ze stínu prosvítalo mezi stromy veselé světélko z kuchyně Zeleného domu. Anna se najednou přiblížila k Marille a vklouzla rukou do její tvrdé mozolnaté dlaně.

„To je tak krásné, jít domů a vědět, že jsem tu doma,“ řekla. „Mám ten dům tak ráda. Nikdy předtím jsem neměla žádné místo tak ráda. Nikdy jsem nikde nebyla doma. Já jsem tak šťastná, Marillo. Hned bych odříkávala modlitby a vůbec by mi to nepřípadalo těžké.“

V Marillině srdci se při doteku malé hubené ručky pohnulo cosi hřejivého – snad záchvěv mateřství, které nikdy nepoznala. Bylo to cosi velmi nezvyklého a milého. Aby se vzpamatovala a získala opět chladnou hlavu, pronesla další ponaučení.

„Když budeš hodná, budeš pořád šťastná, Anno. A vždycky pro tebe bude lehké se pomodlit.“

„Jenže odříkávat modlitby je něco trochu jiného než se modlit,“ poznamenala Anna zamyšleně. „Ale já si budu představovat, že jsem vítr, který fouká tam v korunách stromů. A až mě to přestane bavit, tak si představím, že jemně vanu tady v kapradí – a potom zaletím do zahrady k paní Lyndeové a roztančím tam všechny květiny – pak přeletím jetelové pole – a zčeřím Zářivé jezero, až bude samá vlna jako moře. Ach, vítr poskytuje tolik prostoru pro představivost! Tak já už budu zticha, Marillo.“

„Zaplať pámbůh,“ oddechla si Marilla.